

Украјина се 26. децембра 2022. године обратила Уједињеним нацијама (УН) иницијативом да се Русији одузме статус сталног члана Савјета безбједности УН (СБ УН) и да Русија буде искључена из УН. У саопштењу које је тим поводом издало Министарство иностраних послова Украјине наведено је да, како преносе овдашњи медији, “питање статуса Русије у УН и њеног сталног чланства у СБ УН остаје неријешено са тачке гледишта међународног права”, да је “Руска Федерација преузела мјесто сталне чланице СБ УН заобилазећи процедуре дефинисане Повељом УН” те да се наводно све то догодило “на основу обичног писма предсједника Русије Бориса Јељцина, упућеног генералном секретару УН 24. децембра 1991. године”.

Цитиране тврдње званичног Кијева заврјеђују пажњу правне струке и науке, тим прије што ниједна од њих нема упориште у међународном праву. Све оне се, суштински гледано, свде на прву од тих тврдњи, према којој: “питање статуса Русије у УН и њеног сталног чланства у СБ УН остаје неријешено са тачке гледишта међународног права”. За ову тврдњу покушава се наћи ослонац у томе што Повеља УН-а, када у члану 23. прописује ко су стални чланови СБ УН, то чини тако што каже да су то: “Република Кина, Француска, Савез Совјетских Социјалистичких Република, Уједињено Краљевство Велике Британије и Сјеверне Ирске и Сједињене Америчке државе”. Како се види, овај члан Повеље УН-а говори да је Совјетски Савез (СССР) стални члан СБ УН-а, што би онда значило и да је СССР, а не Русија, члан УН-а.

Право се никада не треба сводити само на једну ријеч, или пар њих, будући да је оно знатно више од тога, то јест цијели један систем. Стога се у таквом систему до правога значења које имају одређене ријечи често долази систематским путем, повезивањем два или више правних аката, чиме се рјешава дато питање

Дакле, Украјина у својој иницијативи инсистира на овим језичким детаљима, али се на оваквим примјерима најбоље види како језичко значење не мора нужно да се поклапа са правним значењем одређене правне одредбе. Стога се у оваквим ситуацијама мора истраживати правно, а то значи и право (истинско) значење. Јер, право се никада не треба сводити само на једну ријеч, или пар њих, будући да је оно знатно више од тога, то јест цијели један систем. Стога се у таквом систему до правога значења које имају одређене ријечи често долази систематским путем, повезивањем два или више правних аката, чиме се рјешава дато питање. Тако је и у конкретном случају систематизам од кључне важности у тражењу одговора о томе да ли је баш, како сматра званични Кијев,

Пише: Милан Благојевић
уторак, 27 децембар 2022 19:25

“питање статуса Русије у УН и њеног сталног чланства у СБ УН остало неријешено са тачке гледишта међународног права”. Оно што слиједи у наставку показаће да је то питање и те како ријешено на правно ваљани начин, и то још прије 31 годину сагласношћу управо Украјине. Због тога, како ћемо видјети, не постоји било каква потреба за ревизијом Повеље УН-а када се ради о статусу Русије у УН и СБ УН. Редови који слиједе су и кратка историја предметног случаја, о којој се могу писати велики трактати и томови књига. Међутим, овај текст је далеко од таквих претензија. Умјесто тога, овдје ћу само у најкраћем подсјетити на најважније детаље који својим садржајем неумољиво говоре о правној неоснованости украјинске иницијативе за избацивање Русије из СБ УН и УН.

За правилну и потпуну слику овог случаја најприје треба подсјетити на Беловешки споразум који су 8. децембра 1991. године потписали Борис Јељцин у својству председника Руске Федерације, затим Леонид Кравчук у својству председника Украјине, а Витолд Фокин као премијер Украјине, те Станислав Шушкевич као председник бјелоруског парламента, а Вјачеслав Кебич као премијер Бјелорусије. Овим споразумом је званично проглашено распуштање СССР-а и формирање Заједнице Независних Држава (ЗНД). У заједничкој декларацији шефова држава, Русије, Украјине и Бјелорусије, која претходи нормативном дијелу Беловешког споразума и потписана је истог дана када и тај споразум, истакнуто је да ЗНД обухвата Бјелорусију, Русију и Украјину, али је наглашено да ЗНД остаје отворена за приступање и осталих држава чланица некадашњег СССР-а.

Пише: Милан Благојевић
уторак, 27 децембар 2022 19:25

